

Київ на шляху тисячоліть

Київ, столиця України, є одно з найстаріших міст Європи. Розкопани в середині міста*), на Кирилівській вулиці, виявили знахідки, які доводять, що тут, на правому, горбистому березі Дніпра, вже перед 20.000 років було збирне місце й оселя тодішньої людности, коли вся північ і північний захід нашого континенту ще лежали без життя, сковані під величезним крижаним покровом. Знахідки з пізнішої доби вказують, що коло 5.000 років тому в Києві й на Україні вже квітнула висока українська культура так званої Трипільської доби**).

Ні одно місто в світі протягом історичного розвитку свого життєвого простору і свого народу не було так різноманітно іменоване, як українська столиця Київ. Такі імена, як Кію, Хіюс, Кіюаба, Кіюава, Кіама, Кіюна, Куяба, Куява, Хіве, Кітава, Хуе, Ціннам, Кутаба, Куеп, Кітае, Куябе, Куяе, Кутате, Кутасе, Кунане, Кусате, Кусае, Кусасе, Кюсаба, Кунаба, Куная, Кубабе, Кубате, Кубасе, Кубае, Кубане, Курбая, Кербая, Каркаяна, Керсабе, Кербане, Каркаяня, Каракартія, Керкіяна, Кератія, Акертія, Кунах, Гунаберг, Гунаез, Гунатех, Данпстадір, Данпарстадір, Атлаквіда, Самбатас, Коеннгардт, Кіньов, Кійов, Кієв та інші, — позначають віхи на віковичному шляху розвитку міста, життєвого простору і з ними обома з незапам'ятних часів невіддільно зв'язаного корінного українського народу.

Отже Київ є не лише найбагатше на імена протягом своєї історії, але й найстаріше місто Європи. Із наведених нижче тверджень виходить також, що це повите казками місто разом із його життєвим простором та народом склалися з елементів, які дають підставу називати його також прарарійським (Іран) і праєвропейським (слов'яни, кельти, германці).

Перші історично відзначені сліди

*) Хвойка, Данилевич та інші.

**) Немає справедливих підстав до того, щоб за кордоном, особливо в Німеччині, майже всі українські імена брати або з польської, або з російської мови, коли виявляється, що не можна або не прийнято віддавати знімецька; отже тут ідуть по старому за польською або російською пропагандою і таким чином хочуть підтримувати польський або російський імперіалізм, скерований проти України. Сюди належить також вживання русифікованих назв: Киев замість Київ, Днепр замість Дніпро, Триполье замість Трипілья і т. д.

міста Києва, тобто його імена, знаходимо в староперських книгах Пехлеві та Авеста в словах Кей, Кавай і Каян. Там оповідається, що королівський рід Кавай із своїм головою Кеєм (королем) разом із своїм кланом і дружиною був вигнаний з Ірану пануючим королем Віштаспом (Віштасп, Лорасп, Іспандіяд), після того, як він виявив себе противником дій Заратустри (за Сосенком, коло IX—VIII ст. до н. ери). Вигнаний Кей і його дружина вирушили на Захід і дісталися до українських життєвих просторів. Це був не перший похід іранців на Захід, бо, як говорить Гоммель, перший наступ іранців на Україну стався вже в середині другого тисячоліття до нашої ери. Отже Кей—Кавай при своєму переселенні йшов відомими слідами, тільки він просунувся ще далі. Він пройшов до прадавньої оселі на горбах коло Дніпра і дав їй своє ім'я (Кей, Кавай, Каян).

Ця подія стає ще ймовірнішою завдяки таким фактам. Згаданий вище король (Кей) Віштасп збудував у той же час кріпость на границі між Кавказьким хребтом і землею аланів, т. зв. Аланський замок, щоб перешкодити будь-якому просуванню ворожих аланів через Кавказ (Марквардт). Спільна ворожнеча до Віштаспа могла призвести до зближення між аланами й переселенцями Кея—Кавая. Ці алани, названі староперськими антами, тобто арійці, що жили позаіранськими державними границями, теж просунулися на Захід, в український життєвий простір. Після того, як вони змішалися з корінною українською народною масою, їхня назва „анти“ перейшла на алано-українське потомство. Ця назва була вперше вжита в оповіданні про подорож китайського генерала Чан-К'ена (126-й рік до н. ери) на означення аланів коло Каспійського моря в китайській формі „анцай“ (Еберт). В слов'янському перекладі ця назва означає саме „українець“ (Васмер). Через те, що ці анти-українці, за відомостями Прокопія і Йордана (Йорнанда), в IV—VII ст. до нашої ери заселяли терен аж до Карпатів і далеко на північ, вони могли бути носіями спільно перейнятих іранських культурних впливів і переказів. Сюди належать і ті легенди, які характерно описують як заснування міста Куар на Кавказі, так і Києва на Дніпрі. Бо так само, як одна частина аланів розчинилася в українському народі, друга частина цих аланів брала участь у формуванні деяких кавказьких народів, насамперед ясів, тобто осетинів.

У найстаріших українських рідвяних піснях, що збереглися в переказах із незапам'ятних часів майже без змін в змісті, є вираз „куйовство“ на позначення священних чоловічих зборів. Безперечно, це слово безпосередньо пов'язане з виникненням назви „Київ“.

Нарешті, мусів віддати належне стародавнім переказам корінного українського населення і київський літописець XII ст. монах Нестор, вплітаючи в оповідання про заснування Києва імена Кия (Кей, Кій) і Лебеді (Лебідь) як фундаторів міста. Тут вище вже доведено іранське походження основного значення слова Кий. Ім'я Лебеді ж є корінь національного імени Ле-

беді (Ателькуса у Константина Порфірогеніта, тобто Куба і Кубані) між Озівським і Каспійським морями, де відбувалося первісне стикання й перемішування аланів—антів, кельтських русинів (у Цезаря—рутени) і корінних праслов'ян-українців. Із поширеної мітологічної легенди про лебедя, що корениться в малоазійських релігійних уявленнях тих часів і що дала своє ім'я землі*), запозичене також ім'я співзасновниці міста Києва Лебеді, перейняте пізніше готами, тобто творцями північної саги, для постаті Свангільди в пісні про Нібелюнгів. Так само перейняли готи істотні риси староукраїнської тваринної орнаментики, з якої розвинулися оздоби Заходу, готичний стиль (Ростовцев).

В усіх цих різних іменах для української столиці, особливо в тих, що мають корені: Кий, Кей, Кіт, Куй, — тобто Кі- та Ку-, Куба, Куса, — знаходять зв'язок Києва, України й українського народу з півднем і південним сходом, в тих же, які мають кореневий склад Дір—недвозначний зв'язок із південним заходом. Навпаки, зовсім немає будь-якого сліду зв'язків Києва, України та українського народу з Північчю. Закненість ланцюга, який виводить розвиток походження імен і історії українського народу та його столиці від індо-європейського південного сходу (іранці), півдня (алани, елліни, русини) і південного заходу та заходу (готи) на корінній праслов'янсько-українській основі з домішаними елементами арійської крові (іранці, кельти й германці), — є таким чином настільки ясна, що будь-який сумнів здається вряда можливим. Але доказом того є також єдина цілість українського життєвого простору з його майже незмінним розміром протягом тисячоліть від Кавказу аж до Карпатів, із Києвом у середині північної частини.

Уже цієї короткої аналізи історичних імен української столиці Києва досить, щоб показати, що Київ не лише є найбагатше на імена і найстаріше місто Європи, але що він є також єдине місто в світі, в заснуванні й розвитку якого первісні творці поняття Європи, слов'яни, кельти й германці відігравали видатну роль в рівній мірі. Тому й немає іншого міста, крім Києва, яке б у такій мірі поєднало в процесі становлення творчі елементи ідеї Континентальної Європи, що сходять до праслов'ян, прагерманців і пракельтів. Отже не дивно, що Київ і його господар український народ є протягом тисячоліть бастионом Європи проти неарійської Азії, нарешті, проти азійської Москви, ворожої до Європи під будь-якою маскою. На вівтар цієї своєї історичної місії український народ приніс також багато мільйонів жертв протягом своєї 23-річної боротьби проти большевицької Москви й цим надовго затримав зміцнення російської держави, аж поки решта Європи схаменилася і Німеччина усунула в останню годину загрози і майже незмірну своїми наслідками небезпеку.

*) В цій легенді про лебедя бере корінь й перенесений до християн образ лебедя, який годує пташенят власним м'ясом.